MEJDS. 2018; 8:97.
Published online 2019 March. **Research Article**

Relationship between attachment styles and initial maladaptation schemas with the social utility of leaving addicts

Fahimeh Rouzbahani[1], *Hosein Akhlaghi Kouhpaei[1]

Author Address
1. Department of psychology, Science and Research branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
***Corresponding Author Email:** h.akh111@yahoo.com

Received: 2018 November 27; **Accepted:** 2018 December 28

Abstract

Background & Objective: Nowadays, the drug crisis is one of the major global crises, and researchers in the field of psychology have been focusing on the causes and treatment of drug addicts. About this behavior, there are several titles that one of these titles is social utility. Social utility is how to interact with people in different emotional situations and use this indicator to create a productive relationship with them. The primary purpose of this study was to investigate the relationship between attachment styles and initial maladaptive schemas with the social utility of leaving addicts in Malayer.

Methods: The research method is descriptive, using correlation-prediction method and is a cross-sectional study in terms of time. The statistical population in this study was all addicts who left the city of Malayer in 2017-18. The statistical population of the study was the Morgan table and available sampling method. Two hundred ten drug addicts were selected. The criteria for entering the research were: having an addiction, being absent, and patients being interviewed by a psychologist, having no mental disorders or a specific personality, and written consent of the patient. So, after coordination with the addiction treatment clinics of Malayer, the questionnaires, including social utility, attachment styles, and early maladaptive schemas were provided to the patients. Data gathered, firstly, to the patients. The inquiries explained, and they were asked to answer the questions carefully; they were confident about the confidentiality of information and observance of research ethics. Data gathered, and Pearson correlation test was used to investigate the relationship between variables and multiple regression using simultaneous input of predictive variables to predict social desirability.

Results: Pearson correlation showed that there is a significant correlation between social utility with secure attachment style (R=0.543, p=0.01) with avoidant insecure attachment (R = -0.43; p <0.01) and Unspecified double bias (R=-0.339; p <0.01). There is reverse and meaningful correlation. Also, there is a significant correlation between all dimensions of early maladaptive schemas except for the degree of dependence on social utility. There is a positive and significant correlation between dimensions of stubborn standards, self-control, and obedience with social utility dimensions, and there is a reverse correlation between the other dimensions of early maladaptive schemas and social utility. The highest correlation coefficient of social utility was with dimensions of self-restraint (0.556), emotional inhibition (0.567), and abandonment (-52.5). The size of the coefficient of determination between the social utility variable and the dimensions of the initial maladaptive schemas and attachment styles is 0.89. The adjusted coefficient of determination between the social utility variable and the dimensions of the initial maladaptive schemas and attachment styles is equal to 785.0. This result suggests that about 78 percent of changes in the social utility variable can be determined through the dimensions of early maladaptive schemas and attachment styles.

Conclusion: The ambivalent attachment style and emotional deprivation schemes, abandonment, defect, dependence, occupation, and emotional restraint, reverse and significantly predictive of social utility and safe attachment style, and social isolation schemas, sacrifices, stubborn standards, and self-esteem you positively were able to predict social utility. The main limitation of this study was non-random sampling, so caution should be taken in generalizing the results. Therefore, it is suggested that in the future research, in order to generalize the results, the random method should be used, as well as longitudinal and longitudinal studies in order to investigate the causal relationships of the variables on each other, and finally it is recommended to use other measurement methods such as peer assessment A friend hood study is conducted in order to investigate more precisely the research variables.

Keywords: Social Desirability, Initial Maladaptive Scales, Attachment Styles, Abandoned Addicts.

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-04]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1397.8.0.117.2]

Copyright © 2016, MEJDS. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

مجله مطالعات ناتوانی ۱۳۹۷؛ (۸):۹۷.

انتشار برخط اسفندماه ۱۳۹۷ مقاله پژوهشی اصیل

رابطهٔ سبک‌های دلبستگی و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با مطلوبیت اجتماعی معتادین در حال ترک

فهیمه روزبهانی[۱]، *حسین اخلاقی کوهپایی[۲]

توضیحات نویسندگان

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، گروه روان‌شناسی، تهران، ایران؛

۲. استادیار روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، گروه روان‌شناسی، تهران، ایران.

***رایانامهٔ نویسندهٔ مسئول:** h.akh111@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۶آذر۱۳۹۷؛ **تاریخ پذیرش:** ۷دی‌ماه۱۳۹۷

چکیده

هدف: امروزه بحران مواد مخدر از بحران‌های عمدهٔ جهانی است و محققان حیطهٔ روان‌شناسی را بر آن داشته تا به علل و درمان افراد وابسته به مواد مخدر بپردازند؛ هدف این پژوهش بررسی رابطهٔ سبک‌های دلبستگی و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با مطلوبیت اجتماعی معتادین در حال ترک ساکن شهرستان ملایر بود.

روش‌بررسی: روش تحقیق همبستگی_پیش‌بینی بود. جامعهٔ آماری در این پژوهش را تمامی افراد معتاد در حال ترک شهرستان ملایر در سال ۱۳۹۷ ـ ۱۳۹۶ تشکیل داده بودند که با استفاده از جدول مورگان و روش نمونه‌گیری در دسترس، ۲۱۰ معتاد درحال‌ترک انتخاب شدند. بعد از هماهنگی‌های لازم با کلینیک‌های ترک اعتیاد شهرستان ملایر، پرسشنامه‌های پژوهش شامل مطلوبیت اجتماعی کراون و مارلو (۱۹۶۴)، سبک‌های دلبستگی هزن و شیور (۱۹۸۷) و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیهٔ یانگ (۲۰۰۳) در اختیار بیماران قرار گرفت. در نهایت نتایج با استفاده از نرم‌افزار SPSS و ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی چندگانه با تحلیل شد.

یافته‌ها: یافته‌های همبستگی پیرسون نشان داد که بین مطلوبیت اجتماعی با سبک دلبستگی ایمن همبستگی مستقیم و معناداری (p=۰/۰۰۱ و r=۰/۵۴۳) با دلبستگی ناایمن اجتنابی (p=۰/۰۰۱ و r=ـ۰/۴۳) و ناایمن دوسوگرا (p=۰/۰۰۱ و r=ـ۰/۳۳۹) همبستگی معکوس و معناداری وجود دارد. همچنین بین ابعاد معیارهای سرسختانه، خویشتن‌داری و اطاعت با مطلوبیت اجتماعی همبستگی مستقیم و بین بقیهٔ ابعاد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و مطلوبیت اجتماعی همبستگی معکوسی وجود داشت.

نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان داد که سبک دلبستگی دوسوگرا و طرح‌واره‌های محرومیت هیجانی، رهاشدگی، نقص، وابستگی، گرفتاری و بازداری هیجانی به پیش‌بینی معکوس و معنی دار مطلوبیت اجتماعی و سبک دلبستگی ایمن و طرح‌واره‌های انزوای اجتماعی، ایثار، معیارهای سرسختانه و خویشتن داری به طور مثبت توانستند به پیش‌بینی مطلوبیت اجتماعی بپردازند.

کلیدواژه‌ها: مطلوبیت اجتماعی، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، سبک‌های دلبستگی، معتادین در حال ترک.

حق انتشار محفوظ است © ۱۳۹۵، مجله مطالعات ناتوانی. این یک مقاله با دسترسی آزاد است که تحت مجوز اختیار_غیرتجاری ۴/۰ بین‌المللی (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.fa) منتشر شده است که به شما اجازه می‌دهد که مواد منتشر شده در این مقاله را با شرط ارجاع مناسب به نسخهٔ اصلی، به‌طور غیرتجاری نسخه‌برداری و توزیع کنید.

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-04]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1397.8.0.117.2]

۱ مقدمه

نقطهٔ مشترک ارتباط و رفتار مطلوب اجتماعی، از دریچهٔ دید دیگران نگریستن و خود را به‌جای دیگران گذاشتن است. مطلوبیت اجتماعی چگونگی تعامل با افراد در موقعیت‌های مختلف هیجانی و استفاده از این شاخص در ایجاد رابطهٔ مؤثر با آن‌ها محسوب می‌شود. این ویژگی نیازمند توانایی تشخیص، تفکیک و کنترل احساسات در موقعیت‌های مختلف است (۱). به‌عبارتی مطلوبیت اجتماعی، عبارتست از تمایل افراد برای پاسخ‌دادن مطلوب و پرطرفدار از نظر اجتماعی به جای توصیف آنچه واقعاً فکر می‌کنند، اعتقاد دارند یا انجام می‌دهند (۲).

مهارت‌های اجتماعی افراد برای ورود به عرصه‌های اجتماعی لازم است تا بتوانند تعاملاتی پایدار ایجاد کنند و از لحاظ اجتماعی مستقل شوند. نارسایی و عدم مطلوبیت در مهارت‌های اجتماعی می‌تواند منجر به مشکلات اجتماعی و دارای اثرات منفی در زندگی آینده شود (۳). در این راستا، رفتارهای اجتماعی می‌تواند بر بهزیستی روان‌شناختی مانند سبک‌های دلبستگی و طرح‌واره‌های اولیهٔ آن‌ها تأثیر بگذارد. نتیجهٔ برخی مطالعات نشان داده است که روی آوردن به اعتیاد نوعی رفتار اجتماعی در مقابل فشارهای روانی است (۴).

امروزه بحران مواد مخدر از بحران‌های عمدهٔ جهانی است؛ به‌طوری‌که سایهٔ شومش روی تمامی جوامع انسانی افکنده شده و مختص یک فرد، گروه یا جامعهٔ خاص نیست. این پدیدهٔ اجتماعی از یک‌سو باعث تخریب خانواده‌ها و از سوی دیگر باعث افزایش روزافزون آمار جرم و جنایت می‌گردد (۵). دربارهٔ علت‌یابی اعتیاد و ترک ناموفق و موفق افراد دارای اعتیاد عوامل مختلفی چون مسائل مربوط به زیستی، محیطی و روانی مطرح است، اما به نظر می‌رسد پاسخ فرد به مواد به تلفیقی از این عوامل برمی‌گردد. از بین تمامی عوامل مؤثر بر مصرف مواد، وجود ویژگی‌های شخصیتی خاص به‌عنوان عامل فردی را می‌توان نام برد که به نظر می‌رسد، حتی درصورت مهیا نبودن سایر زمینه‌ها و شرایط آسیب‌زا، شخص را در شرایط روی آوردن به اعتیاد گرفتار می‌نماید و نقش با اهمیتی در تداوم مصرف مواد وی دارد (۲).

با توجه به اینکه سرانجام، اعتیاد در خود فرد است که به ظهور می‌رسد و بعد از مدتی، تعداد کثیری از معتادین که موفق به ترک مواد افیونی شده‌اند مجدداً به این رفتار ناسازگارانه بازمی‌گردند، می‌توان چنین استنباط کرد که اعتیاد و بازگشت مجدد به مصرف مواد مخدر احتمالاً ریشه در سازه‌های پرقوام‌تر و دیرینه‌تری دارند (۴). در این میان، پژوهش‌های انجام‌شده حاکی از رابطهٔ اعتیاد با شخصیت ضداجتماعی، مرزی، خودشیفته، نمایشی و ... است. شخصیت فرد به ساختار روانی او بستگی دارد و با توجه به برخی عوامل ساختاری ثابت که می‌توان آن‌ها را همچون طرح‌واره‌ها در نظر گرفت تعریف می‌شود. مفهوم طرح‌واره، اساس نظریه‌های شناختی در باره آسیب‌شناسی روانی و روان‌درمانی را تشکیل می‌دهد (۶).

یکی از این عوامل اجتماعی مهم در بروز مطلوبیت اجتماعی یا سازگاری، پاسخ‌دهی والدین به نیازهای کودک در دوران کودکی است و به تشکیل سبک‌های دلبستگی در کودک منجر می‌شود. به این ترتیب، دلبستگی عبارت است از پیوند یکی از این عوامل اجتماعی مهم در بروز مطلوبیت اجتماعی یا سازگاری. پاسخ‌دهی والدین به نیازهای کودک در دوران کودکی به تشکیل سبک‌های دلبستگی در کودک منجر می‌شود؛ همچنین می‌توان بیان داشت که سبک‌های دلبستگی از متغیرهای مرتبط و مؤثر بر اعتیاد است (۷). سبک‌های دلبستگی که شامل سه سبک عمدهٔ دلبستگی ایمن، دلبستگی ناایمن- اجتنابی و دلبستگی ناایمن- اضطرابی یا دوسوگراست، در ایجاد سازگاری روانی و اجتماعی فرد، نقش به‌سزایی دارد (۸).

یکی دیگر از مؤلفه‌های تأثیرگذار در مطلوبیت اجتماعی و سازگاری، طرح‌واره‌ها هستند. یِک و همکاران طرح‌واره‌ها را به‌عنوان ساختارهای شناختی برای گزینش، رمزگذاری و ارزیابی محرک‌هایی توصیف کردند که روی ارگانیسم تأثیر می‌گذارند. طرح‌واره‌ها در جریان دوران کودکی رشد می‌کنند و به‌عنوان الگویی برای پردازش تجارب کلی زندگی عمل می‌کنند (۹). طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه می‌توانند از طریق تجارب آزارندهٔ اولیه به وجود بیایند و بعدها در موقعیت‌های مشابه باعث برانگیخته شدن پاسخی شوند که در گذشته ظاهر شده بود (۱۰).

براساس نظریهٔ یانگ رفتارهای ناسازگارانه در پاسخ به طرح‌واره ایجاد شده و سپس بعدها به‌وسیلهٔ طرح‌واره‌ها برانگیخته می‌شوند. ازآنجاکه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، شناخت فرد را دربست‌بندی می‌کند و می‌توانند رفتاهاری فرد را سازمان داده و به آن‌ها جهت دهند، پس می‌توان بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در عمیق‌ترین سطح شکل‌دهی رابطه با رفتارهای ناسازگارانه در سطوح بعدی مانند اعتیاد رابطه برقرار کرد (۱۱). همچنین ادبیات پژوهشی حاکی از این است که فرایند اعتیاد و مصرف مواد مخدر، تحت تأثیر باورهای فرد و طرح‌واره‌های شناختی آن‌ها قرار دارد و بین شدت ابتلا به اختلال مصرف مواد و سبک دلبستگی ناایمن، همبستگی معنادار منفی وجود دارد (۱۲).

بدین‌ترتیب با توجه به مطالب مذکور، سبک‌های دلبستگی و صفات شخصیتی همچون مطلوبیت اجتماعی و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در گرایش و تداوم مصرف مواد مخدر، نقشی تعیین‌کننده دارند. همچنین هزینه‌های کمتر پیشگیری درمقایسه با درمان و ضررهای جبران‌ناپذیری که اعتیاد به جامعه وارد می‌کند انجام مطالعاتی را که به ریشه‌یابی اعتیاد می‌پردازد، لازم می‌دارد. یکی دیگر از ضرورت‌های انجام این پژوهش این بود که در زمینهٔ مطلوبیت اجتماعی و اعتیاد، پژوهشی یافت نشد؛ بنابراین هدف این پژوهش تعیین رابطهٔ بین سبک‌های دلبستگی و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با مطلوبیت اجتماعی معتادین در حال ترک ساکن شهرستان ملایر بود.

۲ روش بررسی

روش تحقیق به‌صورت توصیفی، با استفاده از روش همبستگی- پیش‌بینی و از نظر زمانی مطالعه‌ای مقطعی بود. جامعهٔ آماری در این پژوهش را ۴۵۰ معتاد در حال ترک و از شهرستان ملایر در سال ۱۳۹۷-۱۳۹۶ تشکیل دادند. از جامعهٔ آماری مذکور با استفاده از جدول مورگان ۲۱۰ معتاد در حال ترک به روش نمونه‌گیری دردسترس، انتخاب شدند. معیارهای ورود به پژوهش عبارت بودند از: داشتن اعتیاد، در حال ترک بودن، عدم ابتلا به اختلال روانی یا

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-04]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1397.8.0.117.2]

شـخصـیتی و رضـایت‌نامهٔ کتبی بیمار. همچنین معیار خروج در این پژوهش عدم رضایت معتادین از پر کردن کل سؤالات پرسشنامه بود. بدین‌ترتیب بعد از هماهنگی های لازم با کلینیک های ترک اعتیاد شهرستان ملایر، پرسشنامه‌های پژوهش که شامل مطلوبیت اجتماعی کراون و مارلو (۱۹۶۴)، سبک‌های دلبستگی هزن و شیور (۱۹۸۷) و طرح‌واره های ناسـازگار اولیه یانگ (۱۹۹۸) بودند، با مراجعه به کمپ‌های ترک اعتیاد شـهرسـتان ملایر و هماهنگی با مسـئولان کمپ‌ها، در سـال ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۷ در اختیار بیماران قرار گرفت و گردآوری اطلاعات لازم انجام شـد؛ در ابتدا به بیماران دربارهٔ پرسشنامه‌ها توضیح داده شد و از آن‌ها خواسته شد تا با کمال دقت به سـؤالات جواب دهند؛ دربارهٔ محرمانگی اطلاعات و رعایت اخلاق پژوهشـی به بیماران اطمینان داده شـد. بدین‌ترتیب داده‌های لازم جمع‌آوری شد؛ نتایج با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخهٔ ۲۲ تحلیل شد و از آزمون همبستگی پیرسون به‌منظور بررسی رابطه بین متغیرها و رگرسـیون خطی چندگانه به روش ورود همزمان متغیرهای پیش‌بینی برای پیش‌بینی مطلوبیت اجتماعی استفاده شد.

یکی از ابزارهای پژوهش، پرسـشـنامهٔ مطلوبیت اجتماعی بود. آزمون مطلوبیت اجتماعی توسط کراون و مارلو در سال ۱۹۶۴ ساخته شده است. این آزمون ۳۳ سؤال دارد که به‌صورت صحیح یا غلط پاسخ داده می‌شـود. پاسـخ‌ها با کلید مقیاس تطبیق داده می‌شـود و جمع مطابقت پاسخ‌ها با کلید مقیاس نتیجهٔ کلی را برای هر فرد مشـخص می‌کند. در این مقیاس اشـخاصـی که بین صـفر تا ۸ امتیاز به دسـت می‌آورند، اشخاصی هستند که پاسخ‌های آنان پذیرش اجتماعی را به دنبال ندارد و احتمالاً طرد می شوند. اشخاصی که بین ۹ تا ۱۹ امتیاز به دسـت آوردند، به‌طور متوسـط دارای پذیرش اجتماعی هسـتند و رفتارهای آنان با قواعد و هنجارهای اجتماعی مطابقت می‌کند (۲). این پرسشنامه توسط رضوانی (۱۳۷۵) در ایران ترجمه و هنجاریابی شـد. ضـریب اعتبار این آزمون با روش اجرای مجدد بیشـتر از ۰/۸۰ بوده اسـت و ازنظر روایی سـازهٔ این آزمون با سـایر ابزار های روان‌شناختی، همبستگی بالا و قابل قبولی به دست آمد (۱۳).

یکی دیگر از ابزارهای پژوهش فرم کوتاه پرسشنامه طرح‌واره بود. این پرسـشـنامه در سال ۱۹۹۸ توسط یانگ ساخته شد و پرسـشـنامه‌ای خودگزارشـی از طرح‌واره‌های ناسـازگار اولیه اسـت که فرم کوتاه آن، دارای ۷۵ ماده است و ۱۵ حیطه یا مقیاس از طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه را ارزیابی می‌کند؛ بنابراین نمره‌های این پرسـشـنامه با جمع نمرات ماده‌های هر مقیاس به دست می‌آید. هر پرسش با یک مقیاس شش درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شود (از ۱ برای کاملاً نادرست تا ۶ برای کاملاً درسـت). در این پرسـشـنامه هر یک از سـؤالات، دارای شـش گزینه (به‌صورت طیف لیکرت) است و ۱۵ طرح‌وارهٔ ناسازگار اولیه را در قالب پنج حوزه بررسی می‌کند. هر طرح‌واره توسط پنج سـؤال ارزیابی می‌شـود؛ بنابراین دامنهٔ نمرات هر طرح واره بین ۵ تا ۳۰ اسـت. نمرهٔ بیشـتر از ۱۵ مؤید وجود آن طرح‌واره در شـخص پاسخ‌دهنده است (۱۱). اعتبار پرسش‌نامهٔ طرح‌واره‌های ناسـازگار اولیه را بر روی یک نمونهٔ ۵۶۴ نفری از دانشـجویان آمریکایی با استفاده از روش همسـانی درونی و بازآزمایی به‌ترتیب ۰/۹۵ و ۰/۸۱ گزارش کردند (۱۴) و همسانی درونی با استفاده از آلفای کرونباخ در جمعیت مؤنث ۰/۹۷ و در جمعیت مذکر ۰/۹۸ به‌دست آمده است. هم‌چنین در ایران فرم کوتاه (۷۵ سـئوالی) توسـط آهی و بشـارت در دانشگاه تهران در سال ۱۳۸۵، هنجاریابی شده است (۱۵).

ابزار آخر در این پژوهش پرسـشـنامهٔ سـبک دلبستگی بود که در سـال ۱۹۸۷ توسـط هازن و شـیور سـاخته شـده و هدف آن سـنجش سـبک دلبسـتگی افراد اسـت. این آزمون ۱۵ سـؤالی بوده و دارای سـه خرده‌مقیاس سبک دلبستگی ایمن، سبک دلبستگی اجتنابی و سبک دلبسـتگی دو سـوگراسـت. این سـبک‌ها را در مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت (از خیلی کم تا خیلی زیاد) می‌سنجد و به‌ترتیب از ۰= هرگز تا ۴ = تقریباً همیشه و در برخی دیگر از دستورالعمل‌های نمره‌گذاری از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری می‌شـوند. ضـریب آلفای کرونباخ (پایایی) پرسـش‌های خرده‌مقیاس‌های ایمن، اجتنابی و دو سـوگرا در نمونه‌ای دانشـجویی (۱۴۸۰ نفر شـامل ۸۶۰ دختر و ۶۲۰ پسـر) برای کل آزمودنی ها به‌ترتیب ۰/۸۶، ۰/۸۴، ۰/۸۵ (برای دانشـجویان دختر ۰/۸۶، ۰/۸۳، ۰/۸۴ و برای دانشجویان پسـر ۰/۸۴، ۰/۸۵ و ۰/۸۶) محاسـبه شـد که نشـانهٔ همسـانی درونی خوب مقیاس دلبسـتگی بزرگسـال اسـت. ضـرایب توافق کندال (روایی) برای سـبک‌های دلبسـتگی ایمن، اجتنابی و دو سـوگرا به‌ترتیب ۰/۸۰، ۰/۶۱ و ۰/۷۵ محاسبه شد (۱۶).

۳ یافته‌ها

در این پژوهش ۲۱۰ نفر شرکت کرده بودند که میانگین سنی آن‌ها ۵/۶۷± ۳۳/۴۵ بود. تعداد ۱۱۲ نفر معادل ۵۳/۳۳ درصد از این افراد به مواد مخدر سنتی، ۵۵ نفر معادل ۲۷/۱۴ درصد مدرن و ۴۳ نفر معادل ۲۰/۴۷ درصد نیز آمیخته اعتیاد داشتند؛ در ادامه به تحلیل یافته‌ها پرداخته می‌شود.

جدول ۱. ضریب همبستگی پیرسون بین سبک‌های دلبستگی با مطلوبیت اجتماعی

متغیر	ایمن	نا ایمن اجتنابی	نا ایمن دو سوگرا	مطلوبیت اجتماعی
ایمن	۱			
نا ایمن اجتنابی	-۰/۲۲۹**	۱		
نا ایمن دو سوگرا	-۰/۲۲۶**	۰/۱۴۵*	۱	
مطلوبیت اجتماعی	۰/۵۴۳**	-۰/۴۳۲**	-۰/۳۳۹**	۱

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-04]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1397.8.0.117.2]

نتایج گزارش‌شده در جدول ۱ گویای این است که بین متغیر مطلوبیت اجتماعی با سبک دلبستگی ایمن همبستگی مستقیم و معناداری وجود دارد (p=۰/۰۰۱ و r=۰/۵۴۳). از طرف دیگر، نتیجهٔ تحلیل همبستگی پیرسون گویای این است که بین سبک دلبستگی ناایمن اجتنابی با مطلوبیت اجتماعی همبستگی معکوس و معناداری وجود دارد (p=۰/۰۰۱ و r=ـ۰/۴۳). همچنین بین سبک دلبستگی ناایمن دوسوگرا و مطلوبیت اجتماعی همبستگی معکوس و معناداری وجود دارد (p=۰/۰۰۱ و r=ـ۰/۳۳۹).

جدول ۲. ضریب همبستگی پیرسون بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با مطلوبیت اجتماعی معتادین در حال ترک

	طرح‌واره‌ها	مطلوبیت اجتماعی	مقدار احتمال
۱	محرومیت هیجانی	-۰/۴۵۴**	۰/۰۰۱
۲	رها شدگی	-۰/۵۲۰**	۰/۰۰۱
۳	بی اعتمادی	-۰/۱۸۰**	۰/۰۰۳
۴	انزوای اجتماعی	-۰/۱۸۹**	۰/۰۰۱
۵	نقص	-۰/۵۱۷**	۰/۰۰۱
۶	وابستگی	-۰/۰۳۴	۰/۰۸۱
۷	آسیب پذیری	-۰/۳۲۷**	۰/۰۳۱
۸	گرفتاری	-۰/۳۵۳**	۰/۰۰۲
۹	اطاعت	۰/۲۴۵**	۰/۰۰۳
۱۰	ایثار	۰/۴۰۹**	۰/۰۰۱
۱۱	بازداری هیجانی	-۰/۵۶۷**	۰/۰۰۱
۱۲	معیارهای سرسختانه	۰/۴۴۷**	۰/۰۰۱
۱۳	خویشتن داری	۰/۵۶۹**	۰/۰۰۱
۱۴	استحقاق	-۰/۳۳۵**	۰/۰۰۱
۱۵	شکست	-۰/۲۴۸**	۰/۰۰۱

نتایج گزارش‌شده در جدول ۲ گویای این است که بین تمام ابعاد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه به جز بُعد وابستگی با مطلوبیت اجتماعی همبستگی معناداری وجود دارد. بین ابعاد معیارهای سرسختانه، خویشتن‌داری و اطاعت با بُعد مطلوبیت اجتماعی همبستگی مثبت و معنادار و بین بقیهٔ ابعاد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و مطلوبیت اجتماعی همبستگی معکوسی وجود دارد. بیشترین ضریب همبستگی مطلوبیت اجتماعی با ابعاد خویشتن‌داری (۰/۵۶۹)، بازداری هیجانی (۰/۵۶۷ـ)، و رهاشدگی (۰/۵۲ـ) است.

جدول ۳. مدل رگرسیون برای پیش‌بینی مطلوبیت اجتماعی از طریق ابعاد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سبک‌های دلبستگی

مدل	R	مربع R	مربع R تعدیل شده	خطای انحراف انحراف معیار	دوربین‌ـ واتسون
۱	۰/۸۹۶	۰/۸۰۳	۰/۷۸۵	۳/۱۰۳۱۰	۰/۹۴۹

با توجه به نتایج گزارش‌شده در جدول ۳ مشخص است که اندازهٔ ضریب تعیین بین متغیر مطلوبیت اجتماعی و ابعاد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سبک‌های دلبستگی برابر با ۰/۸۹ است. همچنین ضریب تعیین تعدیل‌شده بین متغیر مطلوبیت اجتماعی و ابعاد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سبک‌های دلبستگی برابر با ۰/۷۸۵ است. این نتیجه دال بر این است که در حدود ۷۸ درصد از تغییرات در متغیر مطلوبیت اجتماعی از طریق ابعاد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سبک‌های دلبستگی قابل تعیین است.

جدول ۴. ضرایب پیش‌بینی رگرسیون برای پیش‌بینی مطلوبیت اجتماعی از طریق ابعاد طرح‌واره‌های ناسازگار و سبک‌های دلبستگی

متغیر	ضریب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد	تی	مقدار احتمال	آمارهای هم‌خطی بودن	
	B	خطای معیار	بتا			تولرنس	VIF
(ثابت)	۲۸/۸۹۳	۳/۵۷۳		۸/۰۸۷	۰/۰۰۱		
محرومیت هیجانی	-۰/۲۷۹	۰/۰۴۷	-۰/۲۲۴	-۵/۹۹۷	۰/۰۰۱	۰/۷۳۸	۱/۳۵۵
رهاشدگی	-۰/۱۱۲	۰/۰۵۳	-۰/۰۸۴	-۲/۱۲۲	۰/۰۳۵	۰/۶۶۱	۱/۵۱۳
بی‌اعتمادی	۰/۰۷۴	۰/۰۵۲	۰/۰۵۶	۱/۴۰۹	۰/۱۶۰	۰/۶۶۵	۱/۵۲۷
انزوای اجتماعی	۰/۱۴۲	۰/۰۵۹	۰/۱۰۴	۲/۴۱۱	۰/۰۱۷	۰/۵۵۷	۱/۷۹۶
نقص	-۰/۲۷۳	۰/۰۵۱	-۰/۲۰۰	-۵/۳۳۶	۰/۰۰۱	۰/۷۳۵	۱/۳۶۰
وابستگی	-۰/۰۰۵	۰/۰۵۳	-۰/۰۰۳	-۰/۰۹۵	۰/۹۲۵	۰/۷۷۱	۱/۲۹۸
آسیب‌پذیری	-۰/۲۰۶	۰/۰۴۹	-۰/۱۵۰	-۴/۱۷۳	۰/۰۰۱	۰/۷۹۶	۱/۲۵۶

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-04]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1397.8.0.117.2]

گرفتاری	۰/۳۲۷-	۰/۰۴۸	۰/۲۳۸-	۶/۸۰۲-	۰/۰۰۱	۰/۸۴۰	۱/۱۹۱
اطاعت	۰/۰۲۲	۰/۰۴۸	۰/۰۱۶	۰/۴۵۶	۰/۶۴۹	۰/۸۲۶	۱/۲۱۰
ایثار	۰/۱۱۲	۰/۰۴۵	۰/۰۹۴	۲/۵۰۳	۰/۰۱۳	۰/۷۳۵	۱/۳۶۱
بازداری هیجانی	۰/۲۲۲-	۰/۰۴۹	۰/۱۸۹-	۴/۵۳۳-	۰/۰۰۱	۰/۵۹۶	۱/۶۷۹
معیارهای سرسختانه	۰/۱۰۵	۰/۰۵۰	۰/۰۸۳	۲/۱۰۴	۰/۰۳۷	۰/۶۶۴	۱/۵۰۵
خویشتن‌داری	۰/۲۸۸	۰/۰۵۰	۰/۲۴۵	۵/۷۵۳	۰/۰۰۱	۰/۵۷۰	۱/۷۵۴
استحقاق	۰/۰۶۸-	۰/۰۴۷	۰/۰۵۳-	۱/۴۵۵-	۰/۱۴۷	۰/۷۷۵	۱/۲۹۱
شکست	۰/۰۵۹	۰/۰۴۶	۰/۰۵۰	۱/۲۷۸	۰/۲۰۳	۰/۶۷۵	۱/۴۸۲
ایمن	۰/۱۷۰	۰/۰۵۷	۰/۱۱۸	۲/۹۹۳	۰/۰۰۳	۰/۶۶۰	۱/۵۱۶
ناایمن اجتنابی	۰/۰۴۸-	۰/۰۵۱	۰/۰۳۷-	/۹۴۵-	۰/۳۴۶	۰/۶۸۷	۱/۴۵۵
ناایمن دو سوگرا	۰/۱۵۹-	۰/۰۴۹	۰/۱۱۸-	۳/۲۷۶-	۰/۰۰۱	۰/۷۹۲	۱/۲۶۲

در جدول ۵ نتیجهٔ تحلیل رگرسیون (ضرایب پیش‌بینی مدل) نشان داده شده است. با توجه به این جدول مشخص است سبک دلبستگی ایمن به‌طور مثبت و سبک دلبستگی اجتنابی به‌طور معکوس توانستند به پیش‌بینی مطلوبیت اجتماعی بپردازند. همچنین نتایج طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه گویای این است که به جز ابعاد شکست، استحقاق، اطاعت، آسیب‌پذیری، بی‌اعتمادی، بقیهٔ ابعاد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه توانستند به پیش‌بینی مطلوبیت اجتماعی بپردازند.

۴ بحث

هدف این پژوهش بررسی رابطهٔ سبک‌های دلبستگی و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با مطلوبیت اجتماعی معتادین در حال ترک ساکن شهرستان ملایر بود.

نتایج تحلیل همبستگی گویای این بود که بین متغیر مطلوبیت اجتماعی با سبک دلبستگی ایمن همبستگی قدرتمندی وجود دارد. از طرف دیگر، نتیجه تحلیل همبستگی پیرسون گویای این است که بین سبک دلبستگی ناایمن اجتنابی با مطلوبیت اجتماعی همبستگی معکوس و معناداری هست. همچنین بین سبک دلبستگی ناایمن دوسوگرا و مطلوبیت اجتماعی همبستگی معکوس و معناداری وجود داشت.

در مرور پیشینهٔ پژوهش‌های انجام‌شده توسط محققان در زمینهٔ ارتباط بین سبک‌های دلبستگی با مطلوبیت اجتماعی پژوهشی مشابه پیدا نشد؛ بااین‌حال یافته‌های این پژوهش با پژوهش‌های نسبتاً مشابه انجام‌شده درزمینهٔ ارتباط بین سبک‌های دلبستگی و رشد اجتماعی در این حیطه تا حدود زیادی همسو ست. برای مثال، پژوهشی نشان داد که تعاملات با امنیت دلبستگی ارتباط دارد (۱۷) و سبک دلبستگی با عزت نفس نیز ارتباط دارد (۱۸)؛ همچنین فراتحلیل انجام‌شده نشان داد که کیفیت دلبستگی و سازگاری اجتماعی رابطه دارند. میزان پرخاشگری و رفتار ضداجتماعی شاخصی از ناسازگاری بود. همچنین بین دلبستگی ایمن و روابط مثبت با همسالان رابطهٔ معناداری وجود داشت (۱۹).

در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت که با استناد به اینکه تردید، تعارض، تخاصم، درماندگی و آشفتگی جزو ویژگی‌های افراد مضطرب و دوسوگراست؛ این افراد به شدت در معرض درگیری، تضاد، درماندگی و رفتار نابهنجار در موقعیت تنش‌زا و روابط اجتماعی قرار می‌گیرند و همین امر مایهٔ ناکامی در روابط میان‌فردی و در نهایت ایجاد مشکلاتی در رشد اجتماعی خواهد شد. همچنین می‌توان گفت که روابط دلبستگی ایمن در ایجاد اعتماد برای کشف موقعیت های ناآشنای اجتماعی کمک می‌کند (۱۰). این عوامل می‌تواند تأثیر چشمگیری در رشد اجتماعی و گسترش تعامل‌های اجتماعی داشته باشد. طبق مبانی نظری دلبستگی بالبی افرادی که سبک دلبستگی ایمن دارند، در موقعیت‌ها و شرایط جدید برای ارائهٔ رفتار و بازخورد مناسب به محرک‌های محیطی، سازگاری بیشتری از خود بروز می‌دهند (۶)؛ بنابراین این افراد در موقعیت‌های جدید گشودگی شناختی و قدرت اکتشاف و عزت نفس بیشتری دارند و در برقراری ارتباط با دیگران و همدلی و دیگر مسائل اجتماعی موفقیت بیشتری کسب می‌کنند. آن‌ها در روابط بین‌فردی با اطمینان بیشتری به تعامل با دیگران می‌پردازند و این امر سازگاری آنان را در شرایط جدید تسهیل می‌کند. درحقیقت افرادی که سبک دلبستگی ایمن دارند، دربرابر شرایط روانی دیگران نیز واکنش‌های مناسبی نشان می‌دهند و با ایجاد احساس امنیت در ارتباط متقابل با دیگران، روابط اجتماعی سالم‌تری را تجربه خواهند کرد (۷)؛ چراکه از دیدگاه بالبی نخستین ارتباط دلبستگی باعث رشد الگوهای فعال درونی می‌شود که دربردارندهٔ اطلاعاتی دربارهٔ خود و مسائل ارتباطی با دیگران است و این امر در واقع، اساس شخصیت اجتماعی فرد را شکل می‌دهد (۱۲).

یکی دیگر از نتایج این پژوهش این بود که بین تمام ابعاد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه به جز بُعد وابستگی با مطلوبیت اجتماعی همبستگی معناداری وجود دارد. همچنین یافته‌های تحقیق نشان داد که بین ابعاد معیارهای سرسختانه، خویشتن‌داری و اطاعت با بُعد مطلوبیت اجتماعی همبستگی مثبت و معنادار و بین بقیهٔ ابعاد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و مطلوبیت اجتماعی همبستگی معکوسی وجود دارد. بیشترین ضریب همبستگی مطلوبیت اجتماعی با ابعاد خویشتن‌داری، بازداری هیجانی و رهاشدگی بود.

هرچند که پژوهشی که دقیقاً با این عنوان تاکنون انجام نشده است و تحقیق فعلی برای اولین بار به بررسی ارتباط بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و مطلوبیت اجتماعی پرداخته است. بااین‌حال یافته‌های این پژوهش با نتایج پژوهش‌های مشابه در این زمینه همسویی دارد.

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-04]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1397.8.0.117.2]

برای مثال، یافته‌های این پژوهش در زمینه ارتباط بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با جامعه‌ستیزی (۲۰) و با رشد اجتماعی (۲۱) همسو بود.

در تبیین نتایج تحقیق فعلی می‌توان گفت که طرح‌واره‌های رها شدگی/بی‌ثباتی و محرومیت هیجانی مربوط به حیطهٔ بریدگی و طرد هستند. به اعتقاد یانگ طرح‌واره‌های این حیطه در خانواده‌های سرد و بی‌عاطفه، مضایقه‌گر، تندخو و غیرقابل پیش‌بینی به وجود می‌آید (۲). یکی از سبک‌های رایج در والدین افراد وابسته به سوءمصرف مواد، کم‌عاطفه‌بودن، کنترل‌گرایی افراطی و تندخویی است که می‌تواند فرد را برای گرایش به مواد در سنین نوجوانی و جوانی مستعد کند. یکی از تبیین‌های احتمالی پژوهش حاضر این است که با توجه به گذشتهٔ نامساعد و بحران‌های زندگی این زنان و محرومیت‌هایی که آن‌ها در زندگی خود و شرایط زندگی بیرحمی که در خارج از خانه و بی‌خانمانی تجربه کرده‌اند تجربه‌هایی مانند بی‌اعتمادی حتی به نزدیکترین اطرافیان، خیانت، رهاشدگی از جانب نزدیکان، احساس مورد سوءاستفاده قرارگرفتن و قربانی‌شدن در زندگی، احساس تفاوت‌داشتن با دیگران بوده است که طرح‌واره‌هایی مثل رهاشدگی، محرومیت هیجانی، بی‌اعتمادی/بدرفتاری، انزوای اجتماعی/بیگانگی و بازداری هیجانی را در آنان شکل داده است (۲۰).

تبیین احتمالی دیگر این است که در خانواده‌هایی که کودکان حمایت اجتماعی لازم را دریافت نمی‌کنند، ممکن است به روابط با دیگران و هنجارهای اجتماعی بی‌توجه باشند و استحقاق/خودبزرگ‌بینی در آن‌ها رشد کند یا اینکه به خواسته‌های دیگران بیش از حد اهمیت دهند و نیازهای خود را نادیده بگیرند و ایثار و معیارهای سرسختانه/عیب‌جویی در آن‌ها رشد یابد (۸). نتایج این پژوهش نشان داد که همبستگی بین اکثر زیرمقیاس‌های طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه متوسط یا متوسط به بالاست. در تبیین این یافته می‌توان خاطرنشان کرد احتمالاً برخی طرح‌واره‌ها نسبت به هم اثر معکوس دارند و باعث خنثی‌کردن اثر یکدیگر می‌شوند، از طرفی برخی از آن‌ها با هم همخوانی و همبستگی دارند (۲۱).

در نهایت می‌توان گفت با توجه به میزان تفاوت در طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در افراد وابسته به مواد و افراد غیروابسته، می‌توان استنباط کرد افرادی که دچار مشکلات مزمن و اختلالات روانی هستند، جدای از طرح‌واره‌هایی که در اختلال نقش محوری‌تری دارند، سبک دلبستگی ناایمنی نیز دارند. شاید، این مسئله‌ای ثانویه بر اختلال و اُفت عملکرد در حیطه‌های بین‌فردی، اجتماعی، شغلی و خانوادگی افراد مبتلا باشد یا این‌که دید کلی افرادی که مشکلات مزمن دارند منفی‌نگرتر و بدبینانه است (۱۴)؛ ازاین‌رو در بیان مشکلات اغراق می‌کنند. به‌علاوه، با توجه به این که یافته‌ها نشان می‌دهد که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سبک‌های دلبستگی در مردان وابسته به مواد که در جستجوی درمان هستند بسیار بیشتر است (۱۵)، ممکن است بتوان استناط کرد جوانان وابسته به مواد با طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه خاصی بیشتر مبارزه کنند (مانند: محرومیت هیجانی، رهاشدگی، بی‌اعتمادی، شکست، گرفتاری، ایثار و اطاعت)؛ بنابراین وجود و شدت طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در میان افراد وابسته ممکن است نشان‌دهندهٔ خطری بالقوه یا شاخص مصرف مواد مشکل‌ساز باشد، لذا پیشنهاد می‌شود که درمانگران برای انجام مداخله‌های بهتر در درمان سوء مصرف مواد بیش از پیش توجه به طرح‌واره‌درمانی داشته باشند.

محدودیت اصلی این تحقیق استفاده از روش نمونه‌گیری به‌صورت غیرتصادفی بود، لذا در تعمیم نتایج باید احتیاط کرد. پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آینده به‌منظور تعمیم‌دهی بهتر نتایج از روش تصادفی استفاده شود، همچنین تحقیقات طولی و بلندمدت به‌منظور بررسی روابط علی متغیرها بر روی همدیگر انجام گردد و در نهایت توصیه می‌شود از سایر روش‌های سنجش نظیر سنجش نظیر هم‌سرسنجی، دوست‌سنجی به‌منظور بررسی دقیق‌تر متغیرهای پژوهش استفاده شود.

۵ نتیجه‌گیری

یافته‌ها بیانگر آن بود که سبک دلبستگی دوسوگرا و طرح‌واره‌های محرومیت هیجانی، رهاشدگی، نقص، وابستگی، گرفتاری و بازداری هیجانی به پیش‌بینی معکوس و معنادار مطلوبیت اجتماعی و سبک دلبستگی ایمن و طرح‌واره‌های انزوای اجتماعی، ایثار، معیارهای سرسختانه و خویشتن‌داری به‌طور مثبت توانستند به پیش‌بینی مطلوبیت اجتماعی بپردازند.

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-04]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1397.8.0.117.2]

References

1. del Carmen Domínguez-Espinosa A, He J, Rosabal-Coto M, Harb C, Baena IB, Acosta T, et al. An Indigenous Measure of Social Desirability across Non-Western Countries. Papers from the International Association for Cross-Cultural Psychology Conferences [Internet]. 2018 Jan 1; Available from: https://scholarworks.gvsu.edu/iaccp_papers/154
2. Rezataghavi M, Babanazari L. The desirability of male and female students in engineering and human sciences of Shiraz University. Student's Mental Health Seminar.2007; 3 (1): 78-80.
3. Caldarella P, Merrell KW. Common dimensions of social skills of children and adolescents: A taxonomy of positive behaviors. School Psychology Review. 1997; 26 (2): 264-78.
4. Matson JL, Rivet TT, Fodstad JC, Dempsey T, Boisjoli JA. Examination of adaptive behavior differences in adults with autism spectrum disorders and intellectual disability. Research in Developmental Disabilities. 2009; 30 (6):1317-25. https://doi.org/10.1016/j.ridd.2009.05.008
5. Sahand B, Zare H, Fata L. The Comparison of Early Maladaptive Schema's Domains Between Successful and Non-Successful Opiate Addicts and Non-Clinical Persons. Journal of research on addiction. 2009; 3 (11): 65-89. [Persian] http://etiadpajohi.ir/article-1_420-fa.html
6. Herrero J, Urueña A, Torres A, Hidalgo A. Socially Connected but Still Isolated: Smartphone Addiction Decreases Social Support Over Time. Social Science Computer Review. 2017:0894439317742611. https://doi.org/10.1177/0894439317742611
7. Şenormancı Ö, Şenormancı G, Güçlü O, Konkan R. Attachment and family functioning in patients with internet addiction. General hospital psychiatry. 2014;36 (2) :203-7. https://doi.org/10.1016/j.genhosppsych.2013.10.012
8. Rafiee S, Hatami A, Foroughi AA. Relationship between Primitive Maladaptive Schemas and Attachment Styles in Women with Marital Infidelity. Journal of Women and Society Journal. 2011; 2 (5): 21-36.
9. Wright FD, Beck AT, Newman CF, Liese BS. Cognitive therapy of substance abuse: theoretical rationale. NIDA research monograph. 1993; 137:123.
10. Schmidt NB, Schmidt KL, Young JE. Schematic and interpersonal conceptualizations of depression: An integration. The interactional nature of depression: Advances in interpersonal approaches. 1999:127-48.
11. Van Vlierberghe L, Braet C, Bosmans G, Rosseel Y, Bögels S. Maladaptive schemas and psychopathology in adolescence: On the utility of young's schema theory in youth. Cognitive Therapy and Research. 2010;34 (4):316-32.
12. Terry-McElrath YM, Emery S, Szczypka G, Johnston LD. Potential exposure to anti-drug advertising and drug-related attitudes, beliefs, and behaviors among United States youth, 1995–2006. Addictive behaviors. 2011 Jan 1;36 (1-2):116-24. https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2010.09.005
13. Sarmadi Sultan V, Zarei Miankoli F, Salimi Bijastani H. The Effectiveness of Life Skills Training on Students' Social Profitableness and Utility. Evolutionary Psychology: Iranian Psychologists. 2013; 10 (37): 81-9.
14. Oei TP, Baranoff J. Young Schema Questionnaire: Review of psychometric and measurement issues. Australian Journal of Psychology. 2007; 59 (2):78-86.
15. Ahi Q, Mohammadifar M, Besharat M. Reliability and validity of the short form of Young Schema Questionnaire. Psychology and Educational Sciences.2007, 37 (3): 5-20.
16. Hazan C, Shaver P. Romantic love conceptualized as an attachment process. J Pers Soc Psychol. 1987;52 (3): 511-24.
17. Haltigan JD, Lambert BL, Seifer R, Ekas NV, Bauer CR, Messinger DS. Security of attachment and quality of mother–toddler social interaction in a high-risk sample. Infant Behavior and Development. 2012; 35 (1):83-93. https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2011.09.002
18. Man KO, Hamid PN. The relationship between attachment prototypes, self-esteem, loneliness and causal attributions in Chinese trainee teachers. Personality and Individual Differences. 1998; 24 (3):357-71. https://doi.org/10.1016/S0191-8869(97)00185-2
19. Schneider BH, Atkinson L, Tardif C. Child–parent attachment and children's peer relations: A quantitative review. Developmental psychology. 2001;37 (1):86.
20. Reeves M, Taylor J. Specific relationships between core beliefs and personality disorder symptoms in

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-04]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1397.8.0.117.2]

a non-clinical sample. Clinical Psychology & Psychotherapy: An International Journal of Theory & Practice. 2007; 14 (2):96-104. https://doi.org/10.1002/cpp.519
21. Decouvelaere F, Graziani P, Gackiere-Eraldi D, Rusinek S, Hautekeete M. Hypothèse de. l'existence et de l'évolution de schémas cognitifs mal adaptés chez l'alcoolo-dépendant. Journal de thérapie comportementale et cognitive. 2002;12(2):43-8.

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-11-04]

[DOR: 20.1001.1.23222840.1397.8.0.117.2]